

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено особливості інвестиційного співробітництва між Україною та країнами Європейського Союзу. Досліджено динаміку, структуру надходжень прямих іноземних інвестицій по країнам та галузям. Визначено основні проблеми, що стримують надходження прямих іноземних інвестицій в Україну. Запропоновано заходи щодо покращення інвестиційного клімату в Україні. Систематизовано комплекс мір щодо поліпшення інвестиційного клімату, у тому числі: впровадження органів, які будуть займатися безпосередньо моніторингом використання іноземних інвестицій; впровадження механізму приватизації землі для нерезидентів, що позитивно відобразиться на можливостях розвитку іноземного інвестування.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційне співробітництво, прями іноземні інвестиції, Європейський Союз.

Abstract

Peculiarities of investment cooperation between Ukraine and the countries of the European Union are studied. The dynamics and structure of foreign direct investment inflows by countries and industries are studied. The main problems hindering the inflow of foreign direct investment to Ukraine have been identified. Measures to improve the investment climate in Ukraine are proposed. A set of measures to improve the investment climate has been systematized, including: introduction of bodies that will be directly involved in monitoring the use of foreign investment; introduction of a land privatization mechanism for non-residents, which will have a positive impact on foreign investment development opportunities.

Keywords: investments, investment cooperation, foreign direct investment, European Union.

Вступ

У сучасній економіці ефективна інвестиційна діяльність значною мірою підтримується завдяки зовнішньому фінансуванню. Оскільки сучасний розвиток будь-якої країни світу, у тому числі й України, неможливий без залучення прямих іноземних інвестицій з інших країн. Враховуючи важливість надходження ПІІ в економіку, створення сприятливого інвестиційного клімату є одним із головних завдань уряду будь-якої країни незалежно від рівня її економічного розвитку. Європейський Союз (ЄС) є головним інвестором в українську економіку, з кожним роком інвестиційні потоки погортаються, проте існує ряд проблем, що їх гальмують. Тому питання інвестиційної привабливості нашої країни стає дедалі актуальнішим і вимагає поступових, але впевнених дій для її покращення.

Результати дослідження

Для України надходження іноземних інвестицій є надзвичайно важливим для стабілізації економіки та сприяння розвитку багатьох галузей промисловості. Так, до 2014 року в економіку України поступав значний обсяг прямих іноземних інвестицій зі 130 країн світу, що характеризувався постійною позитивною тенденцією. І не дивлячись на тимчасове скорочення надходжень прямих іноземних інвестицій в Україну (2015—2016 рр.), з початку 2017 року знову починається тенденція до їх зростання. Значно нижчі обсяги інвестицій в Україну за останні роки у порівнянні з тенденцією до 2014 р. пояснюються значними економічними проблемами та невизначеністю, що пов'язана із військовим конфліктом та політичними змінами, що відбулися у 2013—2014 рр. та продовжуються дотепер.

Особливе місце в інвестуванні в економіку України належить ЄС. Хоча за останні роки у вартісному вираженні надходження прямих іноземних інвестицій з країн ЄС в Україну зменшились, ЄС всеодно залишається головним інвестором, частка якого складає за весь досліджуваний період більше двох третин від загального обсягу ПІІ, здійснених країнами світу в українську економіку.

Так, у розрізі країн значно виділяється сімка головних інвесторів, на які припадає 86,7% від загального обсягу надходжень капіталу в Україну серед країн ЄС та 60,9% — серед країн світу. Лідером серед інвесторів в економіку України як взагалі, так і серед європейських країн, є Кіпр. Станом на початок 2018 р. його частка склала 36,4% серед країн ЄС та 25,6% від загального обсягу ПІІ, здійснених країнами світу в українську економіку. Такий стан речей не є випадковим, адже Кіпр має найнижчу ставку податку на прибуток у Європі — 10% та ставку податку на будь-які пасивні доходи — 0%, а тому він є дуже

привабливою країною для проходження грошових коштів. Друге місце серед стратегічно важливих інвесторів в економіку України займають Нідерланди (22,9%). Причиною цього є суттєві пільги, що надаються зареєстрованим у них іноземним компаніям, а тому можна говорити також про певні елементи офшорності, проте не такі суттєві, порівнюючи з Кіпром. Значний обсяг надходження інвестицій з Великої Британії (7,9%) та Німеччини (6,5%) обумовлений тісним торговельним та технологічним співробітництвом з Україною.

Недостатня диверсифікованість країн-інвесторів є значно ризикованою, оскільки в такому випадку наша країна є надзвичайно залежною від здійснення політики декількох країн, що є головними інвесторами, та в разі її зміни може понести значні втрати.

Станом на 01.01.2018 р. основна частина надходжень капіталу була зосереджена у промисловості (27,3%) та у фінансовій та страховій діяльності (26,1%). Більше 13% загального обсягу інвестицій було спрямовано на оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, також на операції з нерухомим майном (9,7%) та на професійну, наукову та технічну діяльність (5,9%). На інші види діяльності припало лише 15,6% від загального обсягу спрямованих інвестицій з країн ЄС.

Проаналізувавши особливості розподілу ПІІ за видами діяльності можна побачити, що більшість іноземних інвесторів використовує вітчизняний ринок в якості плацдарму для отримання швидкого прибутку. Про це говорить відносно висока частка фінансової і страхової діяльності та торгівлі, оскільки ці галузі надають можливість отримання прибутків за рахунок швидкого обігу переважно без зв'язування коштів компанії.

Україна також бере участь у системі світового інвестування. Проте структура надходжень українського капіталу за країнами-отримувачами дуже недиверсифікована. Так, 96,1% від загального обсягу ПІІ, здійснених Україною, припадає на ЄС. Серед країн ЄС переважно всю частину українських інвестицій акумулює Кіпр (97,4%), набагато менше — Латвія (1,2%).

Україна має значний потенціал, однак все ж продовжує займати нижчі позиції міжнародних рейтингів привабливості, що оцінюють інвестиційний клімат країни. Інвестори, кажучи про негативні фактори для ведення бізнесу в Україні, називають політичну нестабільність та недосконалість законодавства, відсутність надійних гарантій для іноземних інвесторів від зміни законодавства та політичного курсу, високі податкові ставки, надмірне втручання держави в економіку, високий рівень корупції.

Висновки

Іноземне інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни, і Україна не є виключенням. Не дивлячись на наявність низки проблем, що гальмують процес надходження іноземних інвестицій, Україна є надзвичайно перспективною для вкладення капіталу та робить впевнені кроки на шляху покращення інвестиційного клімату. ЄС є головним інвестором в українську економіку, але існує ще багато проблем, що потребують обов'язкового вирішення для підвищення інвестиційної привабливості України як для європейських, так і інвесторів з інших країн. Необхідно розробити детальний план на довгострокову перспективу, який би включав в себе комплекс мір щодо поліпшення інвестиційного клімату, у тому числі: реформування діючого законодавства та реструктурування податкової системи; перегляд системи державних гарантій; налагодження більш тісного співробітництва з країнами ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Курзова М. О. Особливості інвестиційного співробітництва між Україною та ЄС. URL: 2018. http://www.agrosvit.info/pdf/20_2018/5.pdf (дата звернення: 21.04.2021).
2. Корнієнко В. О. Необхідні умови для розвитку економіки України за інноваційним механізмом / В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк, А. А. Шиян // Моделювання процесів у політико-комунікативному просторі : монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. С. 142-148.

Лаврентьєва Тетяна Сергіївна — студентка групи П-18б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: lavtyana@gmail.com.

Laurentieva Tetiana S. — student of group P-18b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.